

संघीय संसद
प्रतिनिधि सभा

कानून, न्याय तथा मानव अधिकार समितिबाट सम्पत्ति शुद्धीकरण
(मनि लाउण्डरिङ्ग) निवारण तथा व्यावसायिक वातावरण प्रवर्द्धन सम्बन्धी
केही ऐनलाई संशोधन गर्न बनेको विधेयकको सम्बन्धमा गठित
उपसमितिको प्रतिवेदन, २०८०

(उपसमितिबाट पारित मिति: २०८०/०६/२२)

संघीय संसद सचिवालय
सिंहदरबार, काठमाडौं ।

संघीय संसद

प्रतिनिधि सभा

कानून, न्याय तथा मानव अधिकार समितिबाट सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनि लाउण्डरिङ्ग) निवारण तथा व्यावसायिक वातावरण प्रवर्द्धन सम्बन्धी केही ऐनलाई संशोधन गर्न बनेको विधेयकको सम्बन्धमा गठित

उपसमितिको प्रतिवेदन, २०८०

१. सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनि लाउण्डरिङ्ग) निवारण तथा व्यावसायिक वातावरण प्रवर्द्धन सम्बन्धी केही ऐनलाई संशोधन गर्न बनेको विधेयक (यसपछि "विधेयक" भनिएको) को दफा १ को उपदफा (१) मा रहेका "२०७९" भन्ने अङ्कहरूको सट्टा "२०८०" भन्ने अङ्कहरू राख्ने।
२. विधेयकको दफा २ बाट थप गर्न प्रस्ताव गरिएको दफा ३क. को,-
- (१) उपदफा (१) को सट्टा देहायको उपदफा (१) राख्ने:-
- "(१) अन्तर्राष्ट्रिय व्यापारमा सहजीकरण तथा पारदर्शिता कायम राख्न देहाय बमोजिमको व्यापार सहजीकरण तथा पारदर्शिता इकाई रहनेछ:-
(क) नेपाल सरकारको वाणिज्य सम्बन्धी विषय हेर्ने मन्त्रालयको सचिव	-संयोजक
(ख) डेपुटी गभर्नर, नेपाल राष्ट्र बैङ्क	-सदस्य
(ग) सहसचिव, अर्थ मन्त्रालय	-सदस्य
(घ) सहसचिव, कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय	-सदस्य
(ङ) महानिर्देशक, भन्सार विभाग	-सदस्य
(च) महानिर्देशक, आन्तरिक राजस्व विभाग	-सदस्य
(छ) महानिर्देशक, वाणिज्य, आपूर्ति तथा उपभोक्ता संरक्षण विभाग	-सदस्य-सचिव
- (२) उपदफा (२) को खण्ड (ग) मा रहेको "निकायमा" भन्ने शब्दको सट्टा "निकाय वा सम्बन्धित मुलुकमा" भन्ने शब्दहरू राख्ने।
- (३) उपदफा (२) पछि देहायको उपदफा (३) थप्ने:-
- "(३) व्यापार सहजीकरण तथा पारदर्शिता इकाईले आफ्नो कार्यसम्पादनको सिलसिलामा आवश्यक पर्ने कागजात तथा विवरण माग गरेमा त्यस्तो कागजात वा विवरण उपलब्ध गराउनु सम्बन्धित निकाय वा व्यक्तिको कर्तव्य हुनेछ।"
३. विधेयकको दफा ४ को उपदफा (२) बाट थप गर्न प्रस्ताव गरिएको,-
- (१) दफा २६क. को स्पष्टीकरणमा रहेका "भन्नाले कुनै शुल्क लिई वा नलिई" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "भन्नाले प्राकृतिक व्यक्तिबीच आपसी सहमतिमा गरिने खरिद वा बिक्री बाहेक कुनै शुल्क लिई वा नलिई" भन्ने शब्दहरू राख्ने।
- (२) दफा २६ड. मा रहेका "वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम वा इजाजतपत्रको शर्त" भन्ने शब्दहरू झिकी सो दफाको अन्त्यमा देहायको प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश थप्ने:-

“तर कसैले इजाजतपत्र नलिई घरजग्गा सम्बन्धी कारोबार गरेमा सम्बन्धित जिल्ला अदालतले छ महिनासम्म कैद वा कारोबारको बिगो खुलेकोमा बिगो बमोजिम र बिगो नखुलेकोमा पच्चीस लाख रुपैयाँसम्म जरिवाना वा दुवै सजाय गर्न सक्नेछ।”

(३) दफा २६ड. पछि देहायको दफा २६च. थप्ने:-

“२६च. नेपाल सरकारवादी हुने: यस ऐन अन्तर्गत सजाय हुने मुद्दामा नेपाल सरकारवादी हुनेछ र त्यस्तो मुद्दा मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को अनुसूची-१ मा समावेश भएको मानिनेछ।”

४. विधेयकको दफा ५ को,-

(१) उपदफा (१) को सट्टा देहायको उपदफा (१) राख्ने:-

“(१) दफा २ को खण्ड (ड) पछि देहायका खण्ड (ड१) र (ड२) थपिएका छन्:-

(ड१) “क्यासिनो” भन्नाले पर्यटकको मनोरञ्जनको लागि परम्परागत रूपमा वा आधुनिक मेशिन वा विद्युतीय उपकरणको माध्यमबाट बाजी (बेट) राखी रकम जित वा हार हुने गरी खेलिने जुवा वा सट्टावाजी वा त्यस्तै किसिमको कुनै खेल खेलाउने व्यवसाय सम्झनु पर्छ।

(ड२) “विभाग” भन्नाले पर्यटन विभाग सम्झनु पर्छ।”

(२) उपदफा (४) बाट मूल ऐनमा थपिएका दफा ४५ज. को उपदफा (१), दफा ४५झ., दफा ४५ञ., दफा ४५ट., दफा ४५ठ. को उपदफा (१), दफा ४५ड. को उपदफा (१) र दफा ४५ण. को उपदफा (१) को ठाउँ ठाउँमा रहेका “इजाजतपत्र” भन्ने शब्दको सट्टा “क्यासिनो सञ्चालनको इजाजतपत्र” भन्ने शब्दहरू राख्ने।

(३) दफा ४५ज. को,-

(क) उपदफा (२) मा रहेका “मन्त्रालयमा निवेदन दिन सक्नेछ” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “विभागमा निवेदन दिनु पर्नेछ” भन्ने शब्दहरू राख्ने।

(ख) उपदफा (४) मा रहेका “संवत् २०८० साल” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “संवत् २०८१ साल” भन्ने शब्दहरू राख्ने।

(ग) उपदफा (५) मा रहेका “संवत् २०८१ साल” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “संवत् २०८३ साल” भन्ने शब्दहरू राख्ने।

(घ) उपदफा (६) मा रहेका “इजाजतपत्र नवीकरण गर्नु अगावै” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “यो दफा प्रारम्भ भएको मितिले तीन वर्षभित्र” भन्ने शब्दहरू राख्ने।

(४) दफा ४५ज. को उपदफा (६) पछि देहायका उपदफा (७) र (८) थप्ने:-

“(७) ग्राहकबाट कर बापत कट्टा गरिएको रकम कट्टा भएकै दिन राजस्व खातामा जम्मा गर्नु पर्नेछ।

(द) यस परिच्छेदको अधीनमा रही यो परिच्छेद प्रारम्भ हुँदाका बखत प्राप्त गरेको क्यासिनो सञ्चालनको इजाजतपत्र यसै ऐन बमोजिम प्राप्त गरेको मानिनेछ। "

(५) दफा ५ को ठाउँ ठाउँमा रहेको "मन्त्रालय" भन्ने शब्दको सट्टा "विभाग" र "सचिव" भन्ने शब्दको सट्टा "महानिर्देशक" भन्ने शब्द राख्ने।

५. विधेयकको दफा ७ को,-

(१) उपदफा (१) बाट थप गर्न प्रस्ताव गरिएको खण्ड (च२) मा रहेका "पच्चीस करोड रुपैयाँभन्दा बढी शेयर पुँजी वा वार्षिक पचास करोड रुपैयाँभन्दा बढीको बचत तथा ऋणको मुख्य कारोबार गर्ने सहकारी संस्थाको" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "पचास करोड रुपैयाँभन्दा बढी शेयर पुँजी भएको वा सो रकम बराबरको वार्षिक कारोबार गर्ने सहकारी संस्थाको वित्तीय सुशासन तथा जोखिमको आधारमा सहकारी विभागको अनुरोधमा" भन्ने शब्दहरू राख्ने।

(२) उपदफा (२) बाट थप गर्न प्रस्ताव गरिएको दफा १००क. मा रहेका "पच्चीस करोड रुपैयाँभन्दा बढी शेयर पुँजी वा वार्षिक पचास करोड रुपैयाँभन्दा बढीको" भन्ने शब्दहरू सट्टा "पचास करोड रुपैयाँभन्दा बढी शेयर पुँजी भएको वा सो रकम बराबरको वार्षिक कारोबार गर्ने" भन्ने शब्दहरू राख्ने।

६. विधेयकको दफा १० को उपदफा (१) को सट्टा देहायको उपदफा (१) राख्ने:-

"(१) दफा ४ को उपदफा (२) को खण्ड (ख) पछि देहायका खण्ड (ग) र (घ) थपिएका छन्:-

"(ग) प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रूपमा कुनै गैरकानूनी लाभ वा अन्य फाइदा लिने उद्देश्यले बदनियतपूर्वक कुनै नेपाली नागरिक, विदेशी वा आप्रवासी व्यक्तिलाई नक्कली वा झुट्टा कागजात बनाई वा झुक्याई विदेश लैजाने वा त्यस्तो व्यक्तिको आफ्नो मुलुक वा निज रहेको स्थान बाहेक अन्य मुलुकमा गैरकानूनी रूपमा प्रवेश गराउने मानव तस्करी सम्बन्धी कार्य गरे वा गराएमा।

(घ) किन्ने वा बेच्ने उद्देश्यले मानिसलाई विदेशबाट नेपालमा ल्याउने वा नेपाललाई बाटोको रूपमा प्रयोग गर्ने। "

७. विधेयकको दफा ११ को,-

(१) उपदफा (१) को खण्ड (ज) बाट थप गर्न प्रस्ताव गरिएको खण्ड (ल१) मा रहेको "राष्ट्रिय" भन्ने शब्द झिक्ने।

(२) उपदफा (१२) बाट थप गर्न प्रस्ताव गरिएको,-

(क) दफा ७ब. को उपदफा (१) को खण्ड (च), (छ) र (ज) को सट्टा देहायका खण्ड (च), (छ) र (ज) राख्ने:-

"(च) समन्वय समितिको संयोजक

- सदस्य

(छ) सचिव, कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय - सदस्य

(ज) सचिव, अर्थ मन्त्रालय - सदस्य-सचिव”

(ख) दफा ७भ. को उपदफा (१) को खण्ड (ड) पछि देहायको खण्ड (च) थपी त्यसपछिका खण्डहरूको क्रम मिलाउने:-

“(च) सचिव, भूमि व्यवस्था, सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालय - सदस्य”

(३) उपदफा (१४) बाट संशोधन प्रस्ताव गरिएको दफा ९ को उपदफा (२) मा रहेका “नेपाल सरकारले” भन्ने शब्दहरू झिकी सोही उपदफामा रहेका “गभर्नरको सिफारिसमा” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “गभर्नरले” भन्ने शब्दहरू र “गभर्नरको सिफारिसमा” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “समन्वय समितिको परामर्शमा” भन्ने शब्दहरू राखी सो उपदफाको अन्त्यमा “त्यस्तो प्रमुख समन्वय समितिप्रति जवाफदेही हुनेछ।” भन्ने शब्दहरू थप्ने।

(४) उपदफा (२०) बाट संशोधन प्रस्ताव गरिएको दफा १५ को उपदफा (५) पछि देहायको उपदफा (६) थप्ने:-

“(६) अन्य मुलुकसँग सहयोग आदानप्रदान वा समन्वय गरी अनुसन्धान गर्नु पर्ने वा गम्भीर प्रकृतिको सम्बद्ध कसूर जोडिएको बाहेक यस ऐन बमोजिम सम्पत्ति शुद्धीकरण सम्बन्धी कसूरको अनुसन्धान सुरु भएको भएको मितिले एक वर्षभित्र पूरा गर्नु पर्नेछ।”

(५) उपदफा (२५) बाट संशोधन प्रस्ताव गरिएको दफा १९ग. को उपदफा (२) मा रहेका “खण्ड (घ)” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “खण्ड (घ) वा (च)” भन्ने शब्दहरू राख्ने।

(६) उपदफा (३०) बाट संशोधन प्रस्ताव गरिएको दफा २८ को,-

(क) उपदफा (६) मा रहेका “सम्बद्ध कसूर वा सम्पत्ति शुद्धीकरणको” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “यस ऐन वा प्रचलित कानून बमोजिमको” भन्ने शब्दहरू राखी सोही उपदफामा रहेका “सोको अभिलेख राखी” भन्ने शब्दहरू झिक्ने।

(ख) उपदफा (७) मा रहेका “त्यस्तो व्यक्तिको” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “त्यस्तो व्यक्तिले निजले कुनै कसूर गरी सम्पत्ति प्राप्त गरेको होइन भनी स्वघोषणा समेत गरेमा निजको” भन्ने शब्दहरू राख्ने।

(७) उपदफा (४२) बाट थप गर्न प्रस्ताव गरिएका,-

(क) दफा ३५क. को उपदफा (५) मा रहेका “सार्वजनिक रूपमा उपलब्ध हुने गरी” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “सरकारी वा सूचक संस्थालाई माग भए बमोजिम उपलब्ध गराउने र अन्यको हकमा तोकिए बमोजिम उपलब्ध हुने गरी” भन्ने शब्दहरू राख्ने।

(ख) दफा ३५ज. को,-

(१) दफा शीर्षक पछि “(१)” शब्द थपी सो दफाको खण्ड (क) मा देहायको खण्ड (क) राखी सो पछिका खण्डहरूको क्रम मिलाउने:-

“(क) गैरनेपाली नागरिक।”

(२) खण्ड (छ) क्रम मिलाउँदा कायम हुने खण्ड (ज) पछि देहायका उपदफा (२) र (३) थप्ने:-

“(२) दफा ३५छ. र उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि सूचक संस्था आफैं वा नियमनकारी निकायले विशेष परिस्थितिमा कुनै सूचक संस्थाको तोकिए बमोजिमको स्वदेशी वा विदेशी विज्ञबाट वा संयुक्त रूपमा विशेष परिपालना परीक्षण वा जोखिम मूल्याङ्कन गर्न वा गराउन बाधा पुगेको मानिने छैन।

(३) दफा ३५ड. बमोजिमका सूचक संस्थाले परिपालना परीक्षण गराउनुपूर्व त्यस्तो संस्थाको जोखिम मूल्याङ्कनको स्वतन्त्र समीक्षा दफा ३५च. बमोजिमको परिपालना परीक्षक वा जोखिम सम्बन्धी नेपाली विज्ञबाट गराउनु पर्नेछ।

तर कुनै खास कारणले त्यस्तो समीक्षा वा परिपालना परीक्षण विदेशी विज्ञबाट गराउनु परेमा नियमनकारी निकायलाई जानकारी दिई गराउन बाधा पर्ने छैन।”

(द) उपदफा (४७) बाट थप गर्न प्रस्ताव गरिएको दफा ४४ज. को उपदफा (४) पछि देहाय बमोजिमको उपदफा (५) थप्ने:-

“(५) उपदफा (४) बमोजिमको प्रतिवेदनको आधारमा निर्देशक समितिले वार्षिक प्रतिवेदनलाई अन्तिम रूप दिई नेपाल सरकार समक्ष पेश गर्नेछ र नेपाल सरकारले त्यस्तो प्रतिवेदन संघीय संसदमा पेश गर्नेछ।”

द. विधेयकको दफा १८ को उपदफा (४) बाट संशोधन प्रस्ताव गरिएको दफा १५० को उपदफा (६) मा रहेका “पच्चीस करोड रुपैयाँभन्दा बढी शेयर पुँजी वा वार्षिक पचास करोड रुपैयाँभन्दा बढीको बचत तथा ऋणको मुख्य कारोबार गर्ने सहकारी संस्थाको” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “पचास करोड रुपैयाँभन्दा बढी शेयर पुँजी भएको वा सो रकम बराबरको वार्षिक कारोबार गर्ने सहकारी संस्थाको वित्तीय सुशासन तथा जोखिमको आधारमा विभागको अनुरोधमा” भन्ने शब्दहरू राख्ने।

९. विधेयकको दफा २० उपदफा (१) को सट्टा देहायको उपदफा (१) राखिएको छ:-

“(१) दफा ६९ को उपदफा (३) मा रहेका “प्राधिकरण तथा” भन्ने शब्दहरू झिकिएका छन्।”

समितिबाट थप छलफल गरी टुङ्गोमा पुऱ्याउनु पर्ने विषय:

१. विधेयकमा सहकारी ऐन, २०७४ को दफा ५२ मा व्यक्तिगत बचतको अधिकतम सीमा पच्चीस लाख हुने गरी प्रस्ताव भएको विषय।